

บทที่ 3
ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเกษตรกรชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านแม่ลานคำ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 89 ครัวเรือน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
บ้านแม่ลานคำ	10
บ้านห้วยเหี้ยะ	12
บ้านสบลาน	12
บ้านใหม่	29
บ้านห้วยหญ้าไซร์	26
รวม	89

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวทั้งหมด 89 ครัวเรือน

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ รายได้ของเกษตรกร

ตอนที่ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการผลิตข้าวไร่ของชุมชนในปัจจุบัน

ตอนที่ 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการผลิตข้าวไร่ของชุมชนในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ใช้การบันทึกการสังเกตภาคสนามเพื่อได้ข้อมูลด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ชุมชน ระบบการผลิตในอดีต จนถึงปัจจุบัน ประเพณีและพิธีกรรมในการผลิต ปัญหาการผลิตข้าวไร่ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตข้าวไร่ การแก้ไขปัญหา และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัญหา ปัจจุบันของชุมชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

การทดสอบแบบสอบถาม

ทดสอบความเที่ยงตรง(Content Validity) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามที่สร้างไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหาของการศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถาม ไปสอบถามเกษตรกรชาวเผ่ากะเหรี่ยง ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหามากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพการผลิตข้าวไร่ ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง บ้านแม่ลานคำ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลทั่วไปของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทางการเกษตร เช่น จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ปริมาณการถือครองที่ดิน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลด้านลึกของประวัติศาสตร์การก่อตั้งชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่สำคัญ อันเป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตทางการเกษตรในช่วงต่างๆ กระบวนการหรือขั้นตอนในการผลิต และการจัดการทรัพยากรในระดับครัวเรือน ระดับเครือข่าย ระดับชุมชน พิธีกรรมเกี่ยวกับการดำรงชีวิต และการผลิต

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์อาศัยจากข้อมูล 2 ด้าน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยทำการสอบถามเกษตรกรเป็นรายบุคคลจากทุกครัวเรือน จำนวน 89 ครอบครั้ว การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้อาวุโส ผู้มีความรู้ ประสบการณ์ ผู้นำของชุมชน โดยใช้วิธีการบันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์ การอัดเทป และถ่ายรูป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secodary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วารสาร เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่มีการศึกษาไว้แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการผลิต ได้แก่พื้นที่ปลูก ปริมาณการผลิต ผลผลิตต่อไร่ ต้นทุนการผลิต โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิต โดยสรุปจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตข้าวไร่ ประเพณีการผลิต การผลิตในอดีตจนถึงปัจจุบัน เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิตข้าวไร่ การปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และการแก้ปัญหาภาวะการผลิตข้าวไร่ที่ชุมชนประสบอยู่ สรุปวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ให้เห็นถึงปรากฏการณ์ ความสัมพันธ์ต่างๆของการเปลี่ยนแปลงสภาพการผลิต ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต ปัญหาการผลิต การปรับตัว และการแก้ไขปัญหของชุมชน

สถานที่ทำการวิจัย

หมู่บ้านแม่ลานคำ หมู่ที่ 6 ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่